

Koeienliefde kan uit!

Judith Poelarends

Hebben veehouders die positief denken over hun vee en er rustig mee omgaan ook betere bedrijfsresultaten? In buitenlands onderzoek is gebleken van wel. Onderzoekers in onder andere Australië vonden bij veehouders die positief dachten over hun koeien minder negatieve handelingen zoals schreeuwen en slaan.

De melkproductie bleek op deze bedrijven hoger te zijn. Ook is gevonden dat dieren die bang zijn voor mensen, een lagere melkproductie hebben.

In opdracht van LNV is onderzocht hoe veehouders in Nederland denken en omgaan met hun vee. Ook is gekeken naar een eventuele relatie met de bedrijfsresultaten.

63 stellingen over koeien

Om te meten hoe de houding (attitude) van een veehouder is ten opzichte van zijn dieren is een vragenlijst met stellingen gebruikt. Veehouders konden daarin aangeven in hoeverre ze het met de stelling eens waren. In totaal zijn 400 melkveehouders benaderd en deden 149 veehouders mee (respons 37%). De vragenlijst bestond uit 63 stellingen die zowel positief als negatief gesteld waren en gingen over de koeien en over de omgang met koeien. Een aantal voorbeelden:

Koeien zijn snel bang als ze ruw worden behandeld.

Koeien kunnen mensen herkennen.

Een vaars die trapt tijdens het melken moet je wel een klap verkopen om ze te laten stoppen.

Een koe die steeds het melkstel afschopt tijdens het melken kun je kalmeren door er rustig tegen te praten.

Als ik zie dat een koe ruw behandeld wordt, dan irriteert mij dat.

Ik probeer me wel eens voor te stellen hoe een koe zich voelt.

De veehouders konden een antwoord geven van 1-6, waarbij 1=helemaal mee oneens, 2=meestal mee oneens, etc. ... tot 6=helemaal mee eens. Verder bevatte de vragenlijst nog een aantal open vragen.

Eigenwijze koeien en positieve veehouders

Gemiddeld scoren de veehouders een attitude van 4,7 op een schaal van 1 (zeer negatief) – 6 (zeer positief). In het algemeen zijn veehouders dus positief over hun koeien. De verdeling van de scores staan in figuur 1. De leeftijd van de veehouders is niet van invloed op de score. Er deden te weinig vrouwen mee aan het onderzoek om verschillen in scores tussen mannen en vrouwen te kunnen zien. Ondanks dat veehouders erg positief zijn over koeien is 65 % van mening dat koeien eigenwijs zijn. Veehouders zijn van mening (93 %) dat koeien snel bang worden als ze ruw worden behandeld en 90 % ergert zich als ze zien dat een koe ruw behandeld wordt.

De veehouders is ook gevraagd hoe belangrijk het is om dieren regelmatig aan te raken en er tegen te praten. Zulk contact vinden ze het belangrijkste bij vaarzen (90 %), daarna komen de koeien (87 %) en kalveren (84 %).

Veehouders die altijd (20 %) of meestal (40 %) rustig tegen hun koeien praten als ze deze ophalen voor het melken, hebben een hogere score (4,9) dan de overige veehouders (4,5). Verder hebben veehouders die tijdens het ophalen de koeien rustig aanraken hogere attitudescores (4,9) dan veehouders die dat nooit doen (4,5). Deze verschillen zijn echter klein, alle scores duiden op een positieve houding ten opzichte van de omgang met de koe.

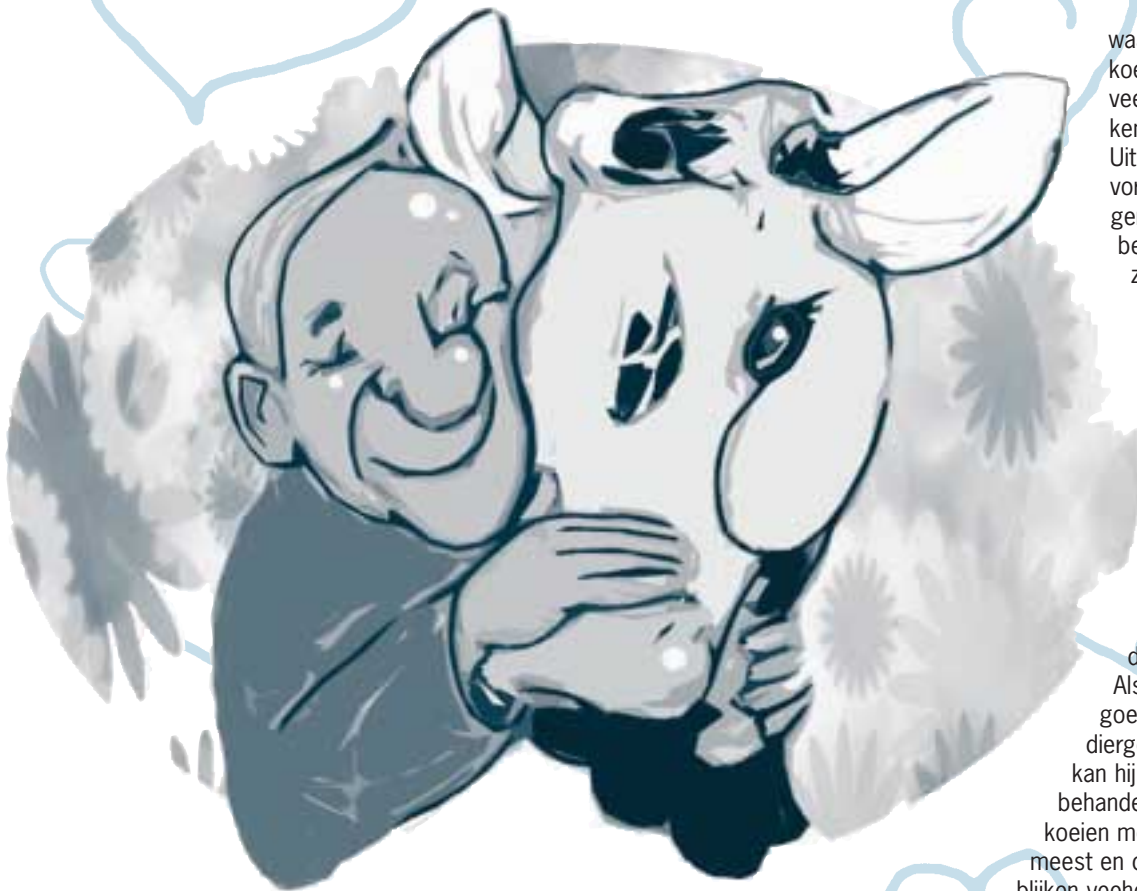
Je zou ze ....

Op de vraag in welke situaties ze hun geduld verliezen en boos worden op de koeien worden verschillende antwoorden gegeven, deze staan in tabel 1. Veehouders die antwoorden dat ze alleen hun geduld verliezen *als alles op het bedrijf tegenzit*, scoren hoger (4,9) dan de veehouders die hun geduld verliezen *als koeien trappen of het melkstel er steeds afschoppen* (4,5).

Vaarzen mogen wennen aan melkstel

Op de vraag 'Laat u de vaarzen voor het afkalven al een paar keer meelopen in de melkstal' antwoordt 66 % van de veehouders 'ja'. De reden dat ze dit doen is om de vaars te laten wennen aan de melkstal en alles wat daarbij hoort. De 34 % van de veehouders die nee antwoordt, ziet het nut er niet van in (5 %), kan het niet uitvoeren omdat de huisvesting daarvoor niet geschikt is (13 %) of vindt het teveel werk (6 %) en 9 % heeft andere redenen om het niet te doen, bijvoorbeeld omdat ze denken dat de vaars de melk dan al laat schieten of omdat ze met een robot of op de grupstal melken. Bijna de helft van de veehouders spant vrijwel nooit een koe tijdens het melken, de andere helft spant per melkbeurt een tot drie koeien.

Ruim 85 % van de ondervraagde veehouders past weidegang toe. 40 % van de veehouders is absoluut tegen het hele jaar

op stal houden van de melkkoeien. Als reden daarvoor wordt vaak genoemd dat het niet goed is voor de koe en het imago van de sector.

Ken uw koeien...

Er is in dit onderzoek geen relatie gevonden tussen de attitude-score en het bedrijfsresultaat (305 dagen productie en tussenkalftijd) en andere bedrijfskenmerken (bedrijfsomvang, leeftijd van de veestapel, afvoer). Het is echter wel de vraag of de veehouders in dit onderzoek een representatieve steekproef zijn van alle melkveehouders in Nederland. Het is mogelijk dat veehouders die minder positief zijn, het nut van zulk onderzoek niet inzien en daarom niet willen meewerken.

Wat wel opvalt is dat de tussenkalftijd korter is op bedrijven

Tabel 1. In welke situaties verliest u uw geduld met de koeien?

Antwoord	Percentage veehouders
Als de koeien niet meewerken	43%
Als koeien trappen (tijdens het melken)	17%
Als alles op het bedrijf tegenzit	15%
Als een koe steeds het melkstel eraf schopt	10%

waar de veehouder veel van zijn koeien kent. Hoe meer koeien de veehouder bij naam of nummer kent, hoe korter de tussenkalftijd. Uit de berekeningen komt naar voren dat de tussenkalftijd gemiddeld 398 dagen is op bedrijven waar de veehouder al zijn koeien kent en bijvoorbeeld 423 dagen op bedrijven waar de veehouder maar driekwart van de koeien kent.

Het percentage bekende koeien is weer hoger als de veehouder positiever denkt over zijn koeien.

Veehouders die het leuk vinden om koeien te observeren, hebben dan ook een hogere attitude-score dan veehouders die daar weinig plezier aan beleven.

Als een veehouder zijn dieren goed kent, zal hij veranderingen in diergedrag eerder zien. Hierdoor kan hij ziekten eerder opmerken en behandelen. De veehouders waarderen koeien melken en koeien voeren het meest en de administratie het minst. Ook blijken veehouders positiever te zijn over

hun koeien naarmate ze de volgende taken leuker vinden: voeren, drinkbakken schoonmaken en kalveren verzorgen. Voor goede bedrijfsresultaten zijn dit ook belangrijke aspecten.

Bedrijfsresultaat is niet alleen in getallen uit te drukken, maar ook het plezier in het werk speelt een grote rol. Het blijkt dat bijna alle veehouders (99 %) plezier hebben in het werken met koeien en 77 % zou opnieuw boer worden als ze voor de keuze stonden.

Figuur 1. Verdeling van de scores in procenten

